

Suomen Keeshond ry
Yhteyshenkilö Outi Hälli
Rantatie 13 M
13300 Hämeenlinna
outi.halli@helsinki.fi
0400-803312

02.10.2011

Suomen Kennelliitto ry
Hanna Bragge
Kamreerintie 8
02770 Espoo
hanna.bragge@kennelliitto.fi

LAUSUNTO

Suomen Kennelliiton lausuntopyyntö Kennelliiton yleisestä jalostusstrategiasta

Suomen Keeshond ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien Suomen Kennelliiton yleistä jalostusstrategiaa.

Yleistä

Yhdistyksemme mielestä Kennelliiton jalostusstrategia on muuttunut merkittävästi parempaan suuntaan verrattuna keväällä 2010 lausunnolla olleeseen luonnokseen. Luonnos on paitsi jalostunut sisällöltään, on nyt hiotumpi rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan. Kiitos kaikille jalostusstrategialuonnoksen valmisteluun osallistuneille tahoille ja henkilöille.

Yksityiskohtaiset kommentit

Tavoitteet

Ehdotamme, että tavoitteen 10 tekstiin vähäistä kielellistä muokkausta: *"10. Kennelliitto vaikuttaa Pohjoismaisen Kennelunionin (PKU) ja FCI:n kautta kansainväliseen yhteisöön tiedon ja taidon lisäämiseksi koiranjalostuksessa. Kansainvälisessä yhteisössä toimiessa tärkeimpinä päämäärinä ovat koirien hyvinvointi ja terveys."*

Toimenpideohjelmat

Ehdotamme, että toimenpideohjelmat otsikon alla olevaa toista kappaletta muokattavaksi: *"Koirankasvatuksen ja koirarotujen kehityksen tulee perustua rotumääritelmässä mainittuihin ominaisuuksiin ja pitkän tähtäimen suunnitteluun, jossa päämääränä tulee rotuominaisuuksien lisäksi olla koirien terveyden, toiminnallisuuden ja pitkäikäisyyden vaaliminen. Jalostuksessa ja pennutuksessa tulee varmistaa syntyvien pentujen ja niiden emän hyvinvointi. Hyvinvointiin kuuluu asiallisen hoidon ja ruokinnan lisäksi koiran rakenne, jonka pitää mahdollistaa luonteva elämä."*

Ehdotamme, että jalostuksen ohjaus otsikon alla olevan toisen kappaleen lausetta muokattavaksi: *"Rotujärjestöt ja niiden alaiset rotua harrastavat yhdistykset vastaavat lisäksi omien rotujensa jalostukseen liittyvästä toiminnasta; tiedonkeruusta, jalostusta koskevista tarkemmista ohjeista sekä jalostusneuvonnasta. Nämä tiedot on koottu rotukohtaiseen jalostusstrategiaan, joka sisältyy*

rodun jalostuksen tavoiteohjelmaan. "Tämän ehdotuksen taustalla on ajatus siitä, että rodun kasvattajat vastaavat käytännössä jalostustoiminnasta ja rotujärjestön tehtävänä on tämän toiminnan ohjaus. Toisessa lauseessa on ehdotettuna vähäinen kielenkäyttöön liittyvä korjaus.

Kohta 3.1 Perinnölliset ominaisuudet

Tavoite

Ymmärrämme, että tässä kohdassa pyritään määrittämään yleinen tavoite perinnöllisten ominaisuuksien jalostukselle, niin että koiriakin tosiasiallisesti jalostettaisiin eikä tyydyttäisi vain lisäämään niiden määrää. Kuitenkin, kun tavoitteeksi kirjoitetaan, että jalostusyksilöiden omien, yksittäisten ominaisuuksien tulee olla vähintään rodun keskitasoa parempia, todetaan samalla epäsuorasti, että Kennelliitto tulee keskittymään ilmiäsujalostukseen perimänmukaisen jalostuksen sijasta. On toki olemassa ominaisuuksia, joissa ilmiäsujalostus johtaa selvään perinnölliseen edistymiseen, mutta yleiseksi periaatteeksi koiranjalostuksessa emme toivoisi sitä nostettavan. Ymmärrämme, että koirien kohdalla kokonaisjalostusarvoihin perustuvaan jalostukseen, kovin kattavaan indeksilaskentaan ja todelliseen perimänmukaiseen jalostukseen pääseminen on vähintäänkin haastavaa. Olemme sitä mieltä, että Kennelliiton strategiatasoisessa tekstissä perinnöllisten ominaisuuksien kohdalla perimänmukaisen jalostuksen pitäisi kuitenkin järkevästi muotoiltuna olla yleisenä tavoitteena. Lisäksi pyytäisimme kiinnittämään huomiota siihen jalostuksen peruseriaatteeseen, että yksittäisten ominaisuuksien raja-arvojen asettamisen kautta tapahtuva jalostaminen on hyvin tehotonta ja lyhytnäköistä. Koirienkaan jalostuksessa ei ratkaise yksittäisen ominaisuuden (pl. mahdollisesti tietyt kynnysominaisuudet kuten normaali lisääntyminen) taso, vaan kokonaisuus. Kokonaisuuden järkevänä mittana ei kannattane käyttää yksittäisten ominaisuuksien tietyn rajan ylitystä - ei vaikka nämä ominaisuudet olisivat hyvin huolella pohditut niin lukumäärältään kuin laadultaankin. Ehdotamme ensimmäistä tavoitetta muutettavaksi muotoon: *"Perinnöllisen edistymisen saavuttamiseksi jalostuskoirien arvioidun kokonaisjalostusarvon tulee olla rodun keskitasoa parempi."*

Lisäksi ehdotamme jalostusstrategian rakenteen muokkausta niin, että kohdassa 4 mainittuja, sinänsä oikein hyvin kirjoitettuja perinnöllisten ominaisuuksien jalostamiseen liittyviä asioita nostettaisiin ensimmäiseen kohtaan, johon ne kuuluvat niin tärkeydeltään kuin asiayhteydeltään. Ehdotamme ensimmäiseen kohtaan lisättäväksi seuraavia mainintoja:

- *"Tutkimuksiin perustuvia jalostusarvoja (indeksejä) tulee mahdollisuuksien mukaan laskea, jotta jalostusyksilöiden valinnassa voidaan käyttää koiran ilmiäsun lisäksi myös tietoa sen perimästä.*
- *Jalostuskoirien valinnassa otetaan aina huomioon koiran arvioidun jalostusarvon kokonaisuus. Yksittäisiin ominaisuuksiin liittyviä raja-arvoja käytetään vain harkiten."*

Toimenpiteet

Yhdistyksemme pitää kattavaan ja mahdollisimman luotettavaan tiedonkeräykseen liittyviä toimenpide-ehdotuksia hyvinä ja perusteltuina. Ehdotamme toimenpidekappaleen tekstin vähäistä muokkausta muotoon: *"Jotta tavoitteeseen päästään, tarvitaan entistä kattavampaa tiedon keruuta jalostukseen käytettävien yksilöiden ja näiden lähisukulaisten ominaisuuksien kartoittamiseksi. Kattava tiedon keräys on tärkeää, jotta koiran ominaisuuksia periyttäjä voidaan arvioida."*

Kohta 3.2 Perinnöllisen ominaisuuksien jalostaminen

Kohdan tavoite on perusteltu ja järkevästi muotoiltu.

Kohdan toimenpide-ehdotukset ovat yleisellä tasolla kannatettavia. Erityisesti kohdassa "Perusvaatimukset ja suositukset jalostukseen käytettäville koirille ja yhdistelmille" haastava asia on saatu kirjoitettua auki varsin hyvin. Hienoa!

Yksityiskohtaisena tekstin muokkauksena ehdotamme, että lause: "Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös muut ulkomuoto-ominaisuudet kuten esimerkiksi karvapeitteen määrä ja laatu sekä kápälien ja polkuanturoiden rakenne." poistetaan strategiatekstistä liian yksityiskohtaisena.

Kohta 3.3 Käyttäytyminen ja luonne

Rotujärjestömme pitää erityisen hyvänä, että strategialuonnoksen tekstissä nostetaan esille myös seurakoirien käyttäytymiseen ja luonteeseen liittyviä ominaisuuksia.

Kohta 3.4 Rakenne ja terveys

Yleisesti kohta on sisällöltään ja muotoilultaan hyvä. Strategialuonnostekstin rakenteen muokkaukseen liittyvä ehdotuksemme on esitetty kohdan yksi alla. Ehdotamme siis usean geeniparin välityksellä periytyvien vikojen ja sairauksien otsikon alla olevaa sisältöä siirrettäväksi kohtaan yksi. Rakenne ja terveys kohdassa voidaan tämän jälkeen viitata kohdassa yksi esitettyihin periaatteisiin: "*Määrällisesti periytyvien sairauksien kohdalla noudatetaan jalostustrategian ensimmäisen tavoitteen toteuttamiseksi määritellyjä periaatteita*".

Kohdassa "Jos jalostukseen valitaan yksilö, jonka lähisuvussa (sukulaisuussuhde 25 % tai yli) esiintyy vakavia periytyviä sairauksia, tulee parituskumppaniksi valita terve yksilö, jonka lähisuvussa ei esiinny samaa sairautta tai vikaa." on onnistuneesti linjattu perinnöllisestä sairaudesta tai viasta kärsivien koirien lähisukulaisten koirien jalostuskäyttöä. Hyvä!

Ehdotamme yhden geeniparin välityksellä periytyvien vikojen ja sairauksien tekstiä täydennettäväksi seuraavasti:

"Dominoivasti periytyvät sairaudet: Jalostukseen voidaan käyttää vain yksilöitä, joiden perimässä ei ole sairauteen liittyvää virheellistä geenialuetta."

Vähäisenä tekstin täsmennyksenä ehdotamme kohdan: "Suositeltavat testit kirjataan rodun JTO:aan ja pakolliset testit PEVISA-ohjelmaan." muokkaamista muotoon: "*Suosittelvat ja pakolliset testit kirjataan rodun JTO:aan ja pakolliset testit lisäksi PEVISA-ohjelmaan.*"

Lisäksi ehdotamme kahta muuta kielellistä korjausta:

"Vakavimpien perinnöllisten vikojen ja sairauksien periytymistavat pyritään selvittämään yhteistyössä rotujärjestöjen, Kennelliiton ja tutkijoiden kanssa. Jo olemassa olevat geenitestit otetaan käyttöön ja tulokset tallennetaan Kennelliiton jalostustietojärjestelmään."

"Yhden geeniparin säätelien vikojen ja sairauksien geenitestien kehittämistä pyritään edistämään, jotta sairauden kantajat voidaan varmuudella tunnistaa. Ohjeistus kunkin rodun testatarpeista ja toimenpiteistä tulee liittää JTO:aan. Tarvittaessa veloitteet ja jalostusrajoitukset määritellään PEVISA-ohjelmassa."

Kohta 3.7 Perinnöllisen monimuotoisuuden ylläpitäminen

Olemme varmasti yhtä mieltä siitä, että perinnöllisen monimuotoisuuden ylläpitäminen on tärkeässä asemassa nykyaikaisessa koiran jalostuksessa. Niinpä tavoitteessa seitsemän muotoiltu toive vähintään 50 prosentin jalostukseen käytettävien koirien osuudesta koko kannasta on perusteltu. Haluaisimme tässä yhteydessä kiinnittää huomiota tavoitteiden yksi ja seitsemän ristiriitaisuuteen. Tavoitteessa yksi esitetään vaatimus, että jalostukseen käytettävät koirat ovat joidenkin ominaisuuksien (huomaa monikko) suhteen rodun keskiarvoa parempia. Jos ajatellaan, että todella tärkeiksi katsottuja ominaisuuksia olisi jollakin rodulla vaikkapa kolme. Kannan koirista valittaisiin ensin mukaan kaikki keskitasoa

paremmat yksilöt ominaisuuden yksi suhteen, sitten katsottaisiin tästä joukosta ne, jotka ovat keskitasoa parempia ominaisuuden kaksi suhteen ja lopuksi vielä sama ominaisuuden kolme kohdalla. Vaikka keskiarvo ja mediaani eivät olekaan sama asia, on hyvin todennäköistä, jopa väistämättömästi, että tämän karsinnan jälkeen jäljellä ei ole enää käytettävissä vähintään puolta kannasta kelvollisina jalostuskoirina. Emme jaksakaan uskoa, että niin vinoja ominaisuuksien jakaumia (ja vielä vahvasti parempaan päähän painottuvia) meillä ei ole olemassa missään rodussa, jotta tämän hetken muotoilun mukaiset tavoitteet yksi ja seitsemän voitaisiin toteuttaa yhtä aikaa.

Osaksi tämän nyt lausuntokierroksella olevan luonnoksen kahden tavoitteen ristiriitaisuuden vuoksi olemme ehdottaneet aikaisemmin lausunnossamme muutoksia kohdan yksi tavoitteen muotoiluun. Kun tavoite yksi kirjoitettaisiin enemmän kokonaisjalostusarvoa painottavaksi, selkeyttäisi se riittävän osuuden populaatiosta valitsemista jalostuskäyttöön. Periaatteellisella tasolla valittaisiin jalostuskäyttöön vähintään puolet (tai niin iso osa populaatiosta kuin katsotaan sen elinvoimaisuuden kannalta tarpeelliseksi) yksilöistä jalostuskäyttöön aloittaen kokonaisjalostusarvoltaan parhaista koirista. Näin toimien tavoitteiden yksi ja seitsemän sinänsä tärkeät arvot ovat yhdistettävissä ja toteutettavissa yhtä aikaa.

Ehdotamme lisäksi toimenpide kohdan tekstin rakennetta muokattavaksi niin, että kappale: "Geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tehdyillä kompromisseilla ei kuitenkaan sallita kliinisesti sairaan tai luonteeltaan epätasapainoisen koiran jalostuskäyttöä eikä samaa virhettä tule yhdistelmässä kerrata. Jalostuskoiria arvioitaessa otetaan erityisesti huomioon koiran terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat tai elinikää lyhentävät sairaudet." siirretään heti virkkeen "Perinnöllisen monimuotoisuuden lisääminen ja ylläpito sallii kompromisseja jalostuskoirien laadun suhteen, kun kyse on koiran hyvinvoinnille pienimerkityksisistä virheistä." jatkoksi.

Lähisukulaisten jalostuskäyttöön liittyvässä kohdassa ehdotamme virkkeeseen "Ohjeena suositellaan yhdistelmiä, joissa yksittäinen koira ei ensimmäisen kolmen polven sukutaulussa esiinny useammin kuin kerran, jolloin sukukatkerroin ON 1.0 (100 % sukutaulusta eri 12 koiria), ja joissa neljän polven sukukatkerroin on yli 0.90 (90 % sukutaulusta eri koiria). Rotujärjestöt kirjaavat suositukset rotukohtaiseen JTO:aan ja mahdolliset rajoitukset rotukohtaisiin erityisehtoihin." lisättäväksi isoilla kirjaimilla kirjoitettua "ON"-sanaa.

Ehdotamme kohdan viimeiseen kappaleeseen kieleen liittyvää muokkausta: *"Kotimaisissa roduissa kartoitetaan maatiaiskantojen esiintyminen Suomessa ja lähialueilla. Rotuunottoja tehdään mahdollisuuksien mukaan tai rotuja yhdistetään rotujärjestön aloitteesta."*

Kohta 3.8 Tiedotus ja koulutus

Ehdotamme tavoitelauseen muotoilua muotoon: *"Kennelliitto järjestää ja tukee toimintaa, jolla pyritään tiedon lisäämiseen koiran ominaisuuksien perinnöllisyydestä, sekä sen terveydestä ja sairauksista."*

Kohta 3.9 Yhteistyö eläinlääkäreiden ja tutkijoiden kanssa

Yhteistyö muiden koiran jalostuksen, terveyden ja hyvinvoinnin eteen työtä tekevien tahojen kanssa on erinomaisen tärkeää. Ei kuitenkaan liene mahdollista asettaa Kennelliiton sisäisessä strategiassa vaatimuksia eläinlääkärικunnalle. Ehdotamme tavoitelauseen muuttamista muotoon: *"Yhteistyötä eläinlääkäreiden ja alan tutkijoiden kanssa tiivistetään."*